

INFORMACJA PATENTOWA ŹRÓDŁEM WSPOMAGANIA INNOWACJI

Marianna ZAREMBA, Maria FUZOWSKA-WÓJCIK, Danuta RYTEL

Dla każdego przedsiębiorstwa głównym wyzwaniem jest utrzymanie pozycji rynkowej, dobrej kondycji gospodarczej i konkurencyjności, a to wymaga wprowadzania rozwiązań innowacyjnych w postaci nowych i doskonalszych produktów oraz nowych i zmodernizowanych usług.

O konkurencyjności przedsiębiorstwa decyduje nie tylko zdolność innowacyjna, ale także ochrona innowacji poprzez uzyskanie na nie praw wyłącznych. Brak znajomości funkcjonowania zasad ochrony własności przemysłowej naraża przedsiębiorstwo na utratę rozwiązań własnych na rzecz konkurenta, może także się wiązać z sankcjami za naruszenie cudzych praw.

Ochrona własności przemysłowej przy lawinowo rosnącej ilości udzielanych praw wyłącznych oraz bardzo sprawnych systemach przepływu informacji uzależniają działalność gospodarczą od tej ochrony.

W konsekwencji znajomość zasad i reguł ochrony własności przemysłowej pomaga przedsiębiorcy w:

- niedopuszczaniu konkurentów do powielania lub dokładnego kopiowania produktów,
- unikaniu nieekonomicznych inwestycji badawczo-rozwojowych i marketingowych,
- kreowaniu wizerunku firmy za pomocą znaku towarowego,
- negocjowaniu licencji, koncesjonowaniu lub zawieraniu innych umów w oparciu o własność intelektualną i przemysłową,
- zwiększaniu wartości rynkowej firmy,
- zdobywaniu kapitału i ułatwianiu dostępu do finansów,
- uzyskiwaniu dostępu do nowych rynków.

Tym opracowaniem pragniemy zachęcić przedsiębiorców do korzystania w bieżącej działalności z bardzo łatwego dostępu do informacji patentowej i wykorzystywania uzyskanej w ten sposób wiedzy do śledzenia rozwoju techniki w obszarze własnej

W Polsce ochronę własności przemysłowej regulują ustawa Prawo własności przemysłowej z dnia 30 czerwca 2000 roku z późniejszymi zmianami (DzU nr 119 poz. 1117 z dnia 13 czerwca 2003 r.) oraz Ustawa z dnia 14 marca 2003 roku o dokonywaniu europejskich zgłoszeń patentowych oraz skutkach patentu europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (DzU nr 65, poz. 598 z dnia 14 marca 2003 r.).

Informacja patentowa dostarcza kompleksowej wiedzy o:

- rozwiązaniach zgłoszonych do ochrony,
- rozwiązaniach, na które zostały udzielone prawa wyłączne,
- aktualnym stanie prawnym chronionych rozwiązań,
- aktach normatywnych z zakresu ochrony własności przemysłowej,
- publikacjach i poradnikach o charakterze informacyjnym i metodycznym.

Informacja patentowa rozpowszechniana jest w sposób tradycyjny na nośniku papierowym – za pośrednictwem wydawnictw urzędów patentowych (wydawnictwa oficjalne i opisy patentowe drukiem) oraz w sposób elektroniczny – online (bazy internetowe, hosty) oraz na takich elektronicznych nośnikach jak CD-ROM i DVD.

Foto: Artur Hojny

Ze źródeł informacji można korzystać w czytelni UP lub przez Internet

działalności i działalności konkurencji.

Ochronę rozwiązań innowacyjnych można zabezpieczyć poprzez uzyskanie praw wyłącznych, którymi są:

- patenty na wynalazki,
- prawa ochronne na wzór użytkowy i znak towarowy,
- prawo z rejestracji wzoru przemysłowego i topografii układu scalonego,
- prawo autorskie.

Zbiory gromadzone przez Urząd Patentowy RP udostępniane są w czytelniach, ośrodkach informacji patentowej na terenie całego kraju oraz drogą elektroniczną.

Nośnik papierowy do roku 1990 był podstawowym sposobem przechowywania i udostępniania informacji patentowej. Na koniec 2005 roku w formie papierowej znajdowało się w urzędzie ok. 13 mln doku-

mentów polskich i zagranicznych, głównie z krajów przodujących w wynalazczości. Na nośniku papierowym udostępnia się także: oficjalne biuletyny urzędów (np. WUP, BUP, Official Journal), literaturę pomocniczą (np. teksty klasyfikacji) oraz literaturę naukową i techniczną.

W latach 90. urzędy patentowe zaczęły umieszczać dokumentację i literaturę patentową na nośnikach optycznych CD-ROM i DVD. Początkowo informacje zawarte na tych nośnikach były graficznym odwzorowaniem (faksymile) informacji publikowanej wcześniej drukiem. Z czasem bazy na nośnikach optycznych zostały wyposażone w indeksy z możliwością wyszukiwania wśród zasobów tych baz. Informacja patentowa na nośnikach optycznych udostępniania jest najczęściej lokalnie. W czytelniku Urzędu Patentowego RP na nośnikach DVD i CD-ROM znajdują się patentowe bazy danych zawierające bazy bibliograficzne, bazy pełnych tekstów dokumentów patentowych oraz bazy tematyczne literatury patentowej i technicznej. Obecnie w Urzędzie Patentowym RP na nośnikach DVD i CD-ROM znajduje się ok. 30 mln dokumentów.

Ostatnie lata wraz z coraz szerszym dostępem do Internetu przyniosły możliwość łatwego i często bezpłatnego dostępu do baz z zakresu ochrony własności przemysłowej. Dostęp do informacji patentowej za pośrednictwem Internetu został zorganizowany w oparciu o system wyszukiwania według kryteriów, którymi najczęściej są następujące dane bibliograficzne:

- numery dokumentu,
- daty (np. zgłoszenia, publikacji, udzielenia prawa),
- nazwy zgłaszających i twórców,
- symbole klasyfikacyjne,
- tytuły rozwiązań lub nazwy znaków,
- słowa i wyrażenia występujące w treści skrótów lub w wykazach towarów i usług.

Informacja patentowa przez większość urzędów dostarczana jest jej użytkownikom nieodpłatnie. Największa ilość informacji patentowej podawana jest przez urzędy przodujące w patentowaniu wynalazków (USA, Japonia, Niemcy, Wielka Brytania, Korea Południowa), a także organizacje, które działają na zasadzie międzynarodowych umów i traktatów; należą do nich między innymi Światowa Organizacja Własności Przemysłowej (WIPO), Europejska Organizacja Patentowa (EPO),

Przykłady baz danych

Bazy danych UP RP – www.uprp.pl

umożliwiają wyszukiwanie:

- wynalazków,
- wzorów użytkowych,
- znaków towarowych w procedurze krajowej i międzynarodowej,
- wzorów przemysłowych i zdobniczych,
- oznaczeń geograficznych,
- topografii układów scalonych.

Baza danych Espacenet – <http://espacenet.com>

umożliwia dostęp do około 45 mln dokumentów z całego świata, przedstawiających rozwój techniki od roku 1836 do dziś. Celem jej stworzenia było wspomaganie procesów innowacyjnych oraz zmniejszenie strat społecznych wynikających z powielania prac badawczych i rozwojowych (ok.30% prac rocznie jest dublowanych). Baza stanowi bogate źródło informacji wstępnej, stwarza możliwość dostępu do najnowszej informacji technicznej. Przeznaczona jest przede wszystkim dla użytkowników nieprofesjonalnych.

Bazy danych OHIM (Office for Harmonization in the Internal Market) – www.oami.eu.int

umożliwiają:

- wyszukiwanie wspólnotowych znaków towarowych,
- wyszukiwanie wspólnotowych wzorów przemysłowych.

Bazy danych WIPO (World Intellectual Property Organization) – www.wipo.int

umożliwiają:

- wyszukiwanie znaków towarowych w procedurze międzynarodowej,
- wyszukiwanie wzorów przemysłowych w procedurze międzynarodowej.

Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (OHIM).

Urząd Patentowy RP poprzez swoją stronę internetową www.uprp.pl umożliwia dostęp do informacji o procedurze uzyskiwania praw wyłącznych krajowych i w procedurach międzynarodowych, pozwala zapoznać się z aktami prawnymi z tego zakresu oraz udostępnia formularze zgłoszeniowe.

Na stronie urzędu pod hasłem „Przydatne adresy” można uzyskać połączenia ze stronami zagranicznych urzędów patentowych oraz organizacji międzynarodowych zajmujących się ochroną własności przemysłowej.

Urząd Patentowy RP podejmuje różne działania, których celem jest dostarczenie przedsiębiorcom informacji i wiedzy na temat ochrony własności przemysłowej. W 2006 roku przystąpiono do realizacji unijnego programu Transition Facility, w ramach którego organizowane są seminaria w każdym województwie. Podczas takich spotkań przedstawiane są następujące tematy:

- procedury uzyskiwania praw wyłącznych w systemie krajowym na wszystkie przedmioty własności przemysłowej,
- procedury uzyskiwania praw wyłącznych w oparciu o systemy międzynarodowe

(patent europejski, wspólnotowy znak towarowy, wzór wspólnoty),

- sposoby efektywnego wykorzystania w strategii rozwojowej przedsiębiorstw zasad i przepisów regulujących ochronę własności przemysłowej,
- system patentowy a innowacyjność oraz konkurencyjność przedsiębiorstw,
- metodologia korzystania z informacji patentowej, np. baz patentów i znaków towarowych w celu identyfikacji luk technologicznych oraz zdefiniowania aktywności innowacyjnej konkurentów.

Wszystkich chętnych zapraszamy na seminaria zaplanowane w ośrodkach informacji patentowej wg poniższego terminarza:

- 21-23 września – Politechnika Szczecin;
- 23-24 października – Politechnika Lubelska;
- 20-21 listopada – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie;
- 4-5 grudnia – Politechnika Białostocka.

Marianna Zaremba
Maria Fuzowska-Wójcik
Danuta Rytel

Urząd Patentowy
Rzeczypospolitej Polskiej